

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Еразмус+ Жан Моне Модуль

Програма
навчального курсу

Докторський семінар:
моніторинг якості дослідження
Жан Моне модуль

Європеїзація докторських програм у галузі освіти
на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Curriculum of the training course
DOCTORAL SEMINAR:
MONITORING QUALITY OF DOCTORAL RESEARCH WORK
Field 01 Education/Pedagogy
Specialty 011 Educational, pedagogical sciences

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Суми - 2018

The materials are published as part of the EU project which is funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Розроблено та підготовано для запровадження у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка

Автор програми: А.А. Сбруєва, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

Розглянуто та рекомендовано до друку Редакційною радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

“ 17 ” _____ 10 _____ 2018, протокол № 6

Затверджено вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

“ 29 ” _____ 10 _____ 2018, протокол № 3

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета навчальної дисципліни:

розвиток дослідницької компетентності здобувача ступеня доктора філософії, яка включає систему знань щодо вимог до якості дисертаційного дослідження, що вироблені у Європейському просторі вищої освіти та запроваджені в Україні; умінь застосування системи методологічних підходів та методів дослідження, навичок оцінки якості дисертаційного дослідження за обраною спеціальністю та спеціалізацією; дотримання норм наукової доброчесності.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Подальший розвиток та систематизація знань щодо європейського співробітництва у сфері реформування докторської освіти; теоретико-методологічних засад порівняльно-педагогічного дослідження; чинників, етапів та контекстуальних особливостей розвитку досліджуваного процесу; нормативних, методичних та організаційних засад його реалізації, можливостей творчого запровадження елементів досліджуваного процесу в умовах функціонування системи освіти в Україні; щодо критеріїв оцінки якості та дотримання норм наукової етики.
2. Формування системи умінь щодо застосування сучасної методології порівняльно-педагогічного дослідження; добору та використання релевантної джерельної бази відповідно до вимог до порівняльно-педагогічного дослідження; уточнення наукового апарату у процесі та за результатами дослідження; добору релевантних критеріїв виокремлення етапів розвитку досліджуваного явища у процесі підготовки дисертаційної роботи; оцінки якості дисертаційного дослідження.
3. Розвиток системи навичок щодо об'єктивної та науково-грамотної інтерпретації досліджуваних процесів та явищ зарубіжної теорії та практики освіти, оцінки перспектив їх застосування та можливих ризиків їх запровадження у вітчизняному освітньому просторі; з'ясування та формулювання перспектив подальших досліджень з проблеми, що вивчається.
4. Розвиток професійно-етичних якостей молодих науковців щодо дотримання норм наукової доброчесності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

- актуальні підходи до визначення теоретико-методологічних засад порівняльно-педагогічного дослідження;

- чинники, етапи та контекстуальні особливості розвитку досліджуваного процесу;
- нормативні, методичні та організаційні засади реалізації досліджуваного процесу,
- перспективи творчого запровадження елементів досліджуваного процесу в умовах функціонування системи освіти в Україні.
- вміти:
- застосувати сучасні методології порівняльно-педагогічного дослідження;
- здійснювати вибір та використовувати релевантну джерельну базу відповідно до вимог до порівняльно-педагогічного дослідження;
- здійснювати уточнення наукового апарату у процесі та за результатами дослідження;
- формулювати та обґрунтовувати критерії виокремлення етапів розвитку досліджуваного явища у процесі підготовки дисертаційної роботи;
- здійснювати оцінку якості дисертаційного дослідження.
- керуватися нормами наукової етики у процесі виконання та аналізу якості дисертаційної роботи;
- презентувати та обґрунтовувати положення рецензії дисертаційної роботи

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Актуальність проблематики порівняльно-педагогічного дослідження: нормативні документи, що її визначають, суперечності, на розв'язання яких вона спрямована, та типологізація джерельної бази.

Чинники, що зумовлюють актуальність проблематики порівняльно-педагогічного дослідження: відповідність соціальному замовленню на розв'язання досліджуваної проблеми; потреби освітньої практики та труднощі, що виникають через відсутність теоретичної розробки досліджуваної проблеми; нерозробленість методичного забезпечення розв'язання досліджуваної проблеми.

Суперечності, на розв'язання яких спрямована робота. Логіка формулювання суперечностей.

Типологізація джерельної бази порівняльно-педагогічного дослідження: законодавчі, нормативні та політичні документи міжнародного та національного рівнів; статистичні та інформаційно-аналітичні матеріали міжнародних і національних організацій; наукові й навчально-методичні роботи зарубіжних та вітчизняних теоретиків і практиків освіти; матеріали міжнародних та національних електронних бібліотек, бібліографічних і реферативних баз даних; українська та зарубіжна науково-педагогічна періодика; матеріали й тези наукових конференцій тощо.

Тема 2. Науковий апарат дослідження у галузі порівняльної педагогіки, його наукова новизна та практичне значення.

Вимоги до формулювання теми докторського дослідження у галузі порівняльної педагогіки: конкретно-наукові, термінологічні, стилістичні.

Логіка визначення та взаємозв'язків між складовими наукового апарату порівняльно-педагогічного дослідження. Співвідношення об'єкта і предмета дослідження.

Логічні та стилістичні особливості формулювання наукової новизни порівняльно-педагогічного дослідження. Ріні новизни дослідження: вперше, конкретизовано, подальшого розвитку дістало.

Логічні та стилістичні особливості формулювання практичного значення порівняльно-педагогічного дослідження: де і з якою метою можна використовувати результати та висновки дослідження. У якому вигляді вони подані (програми, методичні рекомендації та ін.).

Тема 3. Методологічні підходи та методи порівняльно-педагогічного дослідження.

Методологічна модель порівняльно-педагогічного дослідження. Структурні блоки методологічної моделі порівняльно-педагогічного дослідження.

Методологічні підходи, що використовуються в у порівняльно-педагогічному дослідженні. Просторовий вимір: глобальний, пан-регіональний, національний, регіональний, локальний, інституційний підходи. Просторовий вимір: синхронний, діахронний, історичний підходи. Логічний вимір: системний, синергетичний, системно-синергетичний, кількісний, якісний підходи. Культурно-антропологічний вимір: цивілізаційний, культурологічний, аксіологічний підходи. Технологічний (порівняльно-педагогічний) вимір: порівняльний підхід.

Методи порівняльно-педагогічного дослідження. Кількісні та якісні методи у порівняльно-педагогічному дослідженні.

Тема 4. Характеристика стану розроблення проблеми у порівняльно-педагогічному дослідженні. Контекстуальний та порівняльний підходи у порівняльно-педагогічному дослідженні.

Аспекти характеристики стану розроблення проблеми: рівень розробленості поняттєво-термінологічного апарату; характеристика наукових теорій та концепцій, які стосуються предмета дослідження; аналіз емпіричних фактів з певної наукової проблеми.

Контекстуальний підхід у порівняльно-педагогічному дослідженні. Контексти розгляду предмету порівняльно-педагогічного дослідження: історичний, суспільно-політичний, соціально-економічний, культурно-освітній, демографічний, релігійний, расовий, етнічний, гендерний тощо.

Порівняльний підхід у порівняльно-педагогічному дослідженні. Одинці порівнянь: територіальні об'єкти, освітні системи, об'єктів у часовому просторі, соціальні страти (класи, раси, гендери тощо), культури, цінності, освячення політика, навчальні програми, освітні/педагогічні інновації, форми та методи навчання, освітні досягнення тощо (за М. Мензон, М. Брейем, Е.Світінгом, Л.Джексон та ін.).

Тема 5. Виокремлення етапів розвитку досліджуваного феномену у порівняльно-педагогічному дослідженні та характеристика можливостей

The materials are published as part of the EU project which is funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

застосування прогресивного досвіду у сфері реалізації досліджуваного феномену в Україні.

Методологія періодизації розвитку досліджуваного феномену: забезпечення єдності концептуальних засад, методологічних підходів, методів дослідження; зумовленість структури критеріїв для виокремлення етапів методологічними підходами дослідження; характеристика самого освітнього феномену /педагогічного явища як центральна складова періодизації.

Характеристика можливостей застосування прогресивного досвіду у сфері реалізації досліджуваного феномену в Україні. Аспекти та рівні рекомендацій.

Аспекти рекомендацій (нормативно-правовий, теоретико-методологічний (науковий), змістово-процесуальний, організаційно-педагогічний, методичний, професійно-педагогічний).

Рівні рекомендацій: наднаціональний, національний, регіональний, локальний, місцевий, інституційний, субінституційний, індивідуальний (особистий).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Всього ауд. год.	Лекція	Воркшоп
Тема 1. Актуальність проблематики порівняльно-педагогічного дослідження: нормативні документи, що її визначають, суперечності, на розв'язання яких вона спрямована, та типологізація джерельної бази.	1	1	1
Тема 2. Науковий апарат дослідження у галузі порівняльної педагогіки, його наукова новизна та практичне значення	12	1	1
Тема 3. Методологічні підходи та методи порівняльно-педагогічного дослідження	1	1	1
Тема 4. Характеристика стану розроблення проблеми у порівняльно-педагогічному дослідженні. Контекстуальний та порівняльний підходи у порівняльно-педагогічному дослідженні.	1	1	1
Тема 5. Виокремлення етапів розвитку досліджуваного феномену у порівняльно-педагогічному дослідженні та характеристика можливостей застосування прогресивного досвіду у сфері реалізації досліджуваного феномену в Україні.	1	1	1
всього	10	5	5

ПИТАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО ЗАНЯТТЯ:

1. Актуальність проблематики дослідження: нормативні документи, що її визначають, суперечності, на розв'язання яких спрямована робота, та типологізація джерельної бази.
2. Науковий апарат дослідження, його наукова новизна та практичне значення.
3. Характеристика стану розроблення проблеми дослідження.
4. Контекстуальний та порівняльний підходи у педагогічному дослідженні.
5. Періодизація розвитку досліджуваного феномену.
6. Нормативні засади функціонування досліджуваного феномену.
7. Організаційні засади функціонування досліджуваного феномену.
8. Методичні засади функціонування досліджуваного феномену.
9. Характеристика можливостей застосування прогресивного досвіду у сфері реалізації досліджуваного феномену в Україні.
10. Висновки докторського дослідження: логіка, структура, стиль формулювання.
11. Експертиза якості педагогічного дослідження: методологічна, технологічна, праксеологічна, комплексна експертизи..

ТЕМИ ТА ПИТАННЯ ВОРКШОПІВ

Тема воркшопу № 1:

Проблематика педагогічного дослідження

Мета: формування дослідницьких умінь молодого науковця щодо формулювання актуальності проблематики порівняльно-педагогічного дослідження: нормативні документи, що її визначають, та суперечності, на розв'язання яких вона спрямована.

Питання для обговорення (дискусія учасників воркшопу)

1. Актуальність проблеми педагогічного дослідження на суспільному та педагогічному рівнях у наднаціональному та національному вимірах.
2. Законодавчі та нормативні документи міжнародного та національного рівня, що визначають актуальність конкретної проблеми педагогічного дослідження.
3. Суперечності, на розв'язання яких спрямоване дослідження.
4. Типологізація джерельної бази дослідження: типи та види джерел.

Дослідно-орієнтовані завдання (мікропрезентація)

1. Сформулювати актуальність проблеми виконуваного педагогічного дослідження: законодавчі та нормативні документи, що її визначають; суперечності, на розв'язання яких воно спрямоване

Тема воркшопу № 2:

НАУКОВИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ У ГАЛУЗІ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ЙОГО НАУКОВА НОВИЗНА ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Мета: розвиток знань та умінь молодого науковця щодо формулювання наукового апарату дослідження у галузі порівняльної педагогіки, його наукової новизни та практичного значення..

Питання для обговорення (дискусія учасників воркшопу)

1. Об'єкт та предмет порівняльно-педагогічного дослідження:
2. Завдання порівняльно-педагогічного дослідження.
3. Методологічні підходи, що застосовуються у порівняльно-педагогічному дослідженні.
4. Методи порівняльно-педагогічного дослідження.
5. Наукова новизна порівняльно-педагогічного дослідження: категорії, логіка та стиль викладу.
6. Практичне значення порівняльно-педагогічного дослідження: рівні та аспекти розгляду.
7. Взаємозалежність та взаємообумовленість складових наукового апарату порівняльно-педагогічного дослідження.

Дослідно-орієнтовані завдання (мікропрезентація)

1. Сформулюйте науковий апарат Вашого наукового дослідження. Побудуйте логічну схему, у якій відобразить взаємозв'язки та взаємозумовленість усіх складових наукового апарату.
2. Укладіть порівняльну таблицю, у якій відобразить відповідність елементів наукової новизни та практичного значення сформульованим Вами завданням дослідження.

Тема воркшопу № 3:

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД, ТИПОЛОГІЯ ДЖЕРЕЛ, ПОРІВНЯЛЬНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

The materials are published as part of the EU project which is funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Мета: розвиток знань та умінь молодого науковця щодо формулювання наукового апарату дослідження у галузі педагогіки.

Питання для обговорення
(дискусія учасників воркшопу)

1. Застосування міжпредметного підходу до характеристики стану розроблення проблеми у педагогічному дослідженні
2. Порівняльно-термінологічний аналіз у контексті характеристики стану розроблення проблеми у педагогічному дослідженні.
3. Системний підхід до характеристики стану розроблення проблеми у педагогічному дослідженні.

Дослідно-орієнтовані завдання
(мікропрезентація)

2. Сформулювати та презентувати характеристику стану розроблення проблеми у виконуваного педагогічного дослідження на основі застосування міжпредметного, порівняльного та системного підходів. Укладіть порівняльні та хронологічні таблиці для упорядкування джерел та візуалізації означених методологічних підходів.

Тема воркшопу № 4:

РОЗРОБКА МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ФЕНОМЕНУ

Мета: розвиток системи знань та умінь молодого науковця щодо розробки моделі розвитку досліджуваного феномену у педагогічному дослідженні

Питання для обговорення:
(дискусія учасників воркшопу)

1. Розробка складових концептуально-цільового блоку моделі розвитку досліджуваного феномену: мета, методологічні підходи, принципи, чинники, компоненти (мотиваційно-ціннісний, знаннево-інформаційний, діяльнісний).
2. Визначення педагогічних умов розвитку досліджуваного феномену.
3. Розробка складових змістово-організаційного блоку моделі розвитку досліджуваного феномену: зміст, етапи, форми, методи, засоби, технології тощо.

4. Розробка складових діагностично-оцінного блоку моделі розвитку досліджуваного феномену: критерії та показники, діагностувальний інструментарій, рівні, результат.

Дослідно-орієнтоване завдання (мікропрезентація)

Сформулювати та презентувати модель розвитку досліджуваного явища з урахуванням педагогічних умов її запровадження.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Модуль передбачає використання таких методів навчання та досліджень:

- Інтерактивні лекції
- Сесії на основі завдань
- дискусії
- Самостійна робота
- воркшопи
- Портфоліо дослідника

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Плановані результати навчання

Знання

- нові концептуальні та методологічні знання у галузі філософсько-світоглядних проблем педагогіки, історії вітчизняної та зарубіжної філософсько-педагогічної думки, аксіологічних проблем освіти і виховання;
- актуальні концептуальні та методологічні знання у галузі науково-дослідної діяльності на дисциплінарному та міждисциплінарному рівнях;
- розуміння сучасних методологічних підходів до аналізу педагогічних процесів на макро-, мезо- та мікрорівні їх функціонування;

Уміння

- уміння здійснювати критичний аналіз концептуальних та методологічних знань у галузі науково-дослідної та професійної діяльності і на межі предметних галузей, інтерпретувати їх, синтезувати нові ідеї;
- уміння оцінювати можливості застосування та ризики упровадження досягнень прогресивного зарубіжного досвіду у сучасному вітчизняному освітньому просторі;

Комунікація

- здатність оволодівати та демонструвати на високому рівні професійні мовнокомунікативні уміння українською та англійською мовами у процесі презентації матеріалів та результатів наукового дослідження у вигляді наукових статей, доповідей, мультимедійних презентацій відповідно до вимог стандартів міждисциплінарного та/або міжнародного професійного співтовариства;
- здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших;
- здатність операційно обробляти наукові тексти різних жанрів наукового стилю (реферування, анотування, конспектування, редагування, перекладу та ін.);
- здатність моделювати зв'язні наукові тексти різних жанрів (створювати глосарії ключових термінів; готувати наукові статті, тези, доповіді, повідомлення, виступи, наукові звіти, посібники) згідно з вимогами наукового стилю, у тому числі з використанням інформаційних технологій.

Автономність і відповідальність

- здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у навчальній та науковій діяльності.

Компетентності, які повинні бути сформовані або розвинуті в результаті засвоєння курсу:

1. Інтегральна компетентність

- найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей

2. Спеціальні (фахові) компетентності

- готовність до застосування знань у галузі професійної та наукової етики, готовність до дотримання норм наукової доброчесності;
- найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі порівняльної педагогіки, історії педагогіки та на межі широкої сукупності предметних галузей;
- уміння виокремлення актуальних проблем розвитку освіти та педагогічної думки у процесі визначення теми дослідження;
- навички критичного аналізу та інтерпретації досліджень у галузі вітчизняної та зарубіжної теорії/історії освіти і педагогіки, синтезу нових

ідей; до спілкування з предмету дослідження у межах міждисциплінарного та/або міжнародного експертного середовища;

- навички оцінки можливостей застосування та можливих ризиків упровадження досягнень історико-педагогічної спадщини/прогресивного зарубіжного досвіду у сучасному вітчизняному освітньому просторі.

Загальні компетентності дослідника

- володіння професійними мовнокомунікативними вміннями діалогового спілкування українською та англійською мовами з широкою науковою спільнотою, зокрема у межах міждисциплінарного та/або міжнародного експертного середовища, у процесі презентації матеріалів та результатів наукового дослідження у вигляді наукових статей, доповідей, мультимедійних презентацій відповідно до вимог стандартів і професійного співтовариства;
- навички операційної обробки наукових текстів різних жанрів наукового стилю (реферування, анотування, конспектування, редагування, перекладу та ін.);
- навички моделювання зв'язних наукових текстів різних жанрів (створювати глосарії ключових термінів; готувати наукові статті, тези, доповіді, повідомлення, виступи, наукові звіти, посібники) згідно з вимогами наукового стилю, у тому числі з використанням інформаційних технологій;
- навички застосування сучасних інформаційних технологій у навчальній та науковій діяльності;
- Уміння запроваджувати актуальні результати наукових досліджень, у тому числі і власних, у навчальний процес вищої школи;
- Уміння писати, аудіювати читати і говорити англійською мовою відповідно до стандартів Асоціації Мовних Експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe).

Форма підсумкового контролю: кредит.

Засоби діагностики: усні відповіді на семінарських заняттях, презентації проектів та мікродосліджень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ¹:

Законодавчі та нормативні акти України

¹ Література до навчальної дисципліни оновлювалась протягом усього періоду роботи над проектом Жан Моне Модуль

- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-19. Відомості Верховної Ради, 2017, № 38-39. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.14 р. № 1556-VII. Голос України від 06 серпня 2014 р. № 148. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Документ 848-VIII, чинний, поточна редакція. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#n946>
- Закон України «Про інноваційну діяльність». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 36. Документ 40-IV, чинний, поточна редакція акція від 05.12.2012. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
- Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#Text>
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
- Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf

Документи та аналітичні матеріали європейських та міжнародних організацій

- ALLEA (All European Academies) (2017) The European Code of Conduct for Research Integrity. Retrieved from <https://allea.org/code-of-conduct/>
- EC European Commission. (2011) Report of Mapping Exercise on Doctoral Training in Europe 'Towards a Common Approach'. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52015XG1215\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52015XG1215(02))
- EC (European Commission). (2012). Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Strasbourg, 20.11.2012/ COM(2012) 669 final.
- EC (European Commission). (2015). New priorities for European cooperation in education and training. Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020). Brussels, 26.8.2015 COM(2015) 408 final.
- EC (European Commission). (2015). Opening up Education: Innovative teaching and learning for all through new Technologies and Open Educational Resources (2015). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52013DC0654>
- EC (European Commission). (2016). Improving and Modernising Education. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions.

- Brussels, 7.12.2016. COM(2016) 941 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2016%3A941%3AFIN>
- EC (European Commission). (2017). Strengthening European Identity through Education and Culture. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Commission's contribution to the Leaders' meeting in Gothenburg, 17 November 2017. Strasbourg, 14.11.2017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2017%3A673%3AFIN>
- EC (European Commission). (2017). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a renewed EU agenda for higher education. COM/2017/0247 final Brussels, 30.5.2017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0247>
- EC (European Commission). (2018). Digital Education Action Plan. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0022&from=EN>
- EC (European Commission). (2020). European Policy Cooperation (ET2020 framework). (2020). The strategic framework for European cooperation in education and training (“ET 2020”) is a forum allowing Member States to exchange best practices and learn from each other. Retrieved from: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en
- EC (European Commission). (2021). Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021G0226(01))
- EC/EACEA/Eurydice. (2018). The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- ESF (European Science Foundation). (2017). Career Tracking Survey of Doctorate Holders Project Report. ESF, France, Strasbourg.
- ESU (European Students Union). (2015). Overview on Student-Centered Learning in Higher Education in Europe. Research Study. Retrieved from <https://www.esu-online.org/wpcontent/uploads/2016/07/Overview-on-Student-Centred-Learning-in-Higher-Education-in-Europe.pdf>
- EUA. (2005). Doctoral Programmes for the European Knowledge Society. Report on the EUA Doctoral Programmes Project 2004 -2005. EUA, Brussels, Belgium.
- EUA (European University Association). (2007) Doctoral programmes in Europe’s universities: achievements and challenges: Report prepared for European universities and ministers of higher education. EUA. Brussels and Geneva.
- EUA (European University Association). (2015). Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. EUA, Belgium, Brussels.
- EUA (European University Association). (2015). Principles and Practices for International Doctoral Education”, FRINDOC project Report. EUA, Brussels, Belgium.
- EUA (European University Association). (2016). Digital Agenda For Europe’s Universities? EUA, Belgium, Brussels.
- EUA (European University Association) (2016). Doctoral education – taking Salzburg forward. Implementation and new challenges. EUA, Brussels, Belgium.

- EUA (European University Association). (2017). EUA's Learning and Teaching Initiative - Report from the thematic peer groups in 2017. EUA, Brussels.
- EUA (European University Association). (2018). Background: EUA's initiatives to establish a European dimension on learning and teaching. EUA, Brussels.
- EUA (European University Association). (2018). Trends 2018. Learning and teaching in the European Higher Education Area. By Michael Gaebel & Thérèse Zhang. EUA, Brussels.
- EUA (European University Association). (2018). Learning and Teaching in Europe's Universities: An EUA position paper. EUA, Brussels.
- EUA (European University Association). (2018). Enhancing the education mission of European universities: A proactive response to change. EUA, Brussels.

Основна література

- Жигір, В. І. (2016). Методологічні підходи як основа науково-педагогічних досліджень у професійній освіті. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, Вип. 48 (101), 107-115. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2016_48_16
- Исследование по сравнительному образованию: подходы и методы. (2015) Под ред. М.Брейя, Б. Адамсона, М. Мейсон / Пер. с англ. М.Л. Ваховского, И.В. Разнатовского. Луганск: Изд-во «ФОП Сабов А.М».
- Коляда Н.М. Педагогічна історіографія як складник історико-педагогічного дослідження. DOI: <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2018-1-39-46>
- Левицький, Ч. (2015) Методологічні проблеми кількісного та якісного аналізу в педагогічних дослідженнях. Професійна освіта: методологія, теорія та технології, 2, 5-20. http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2015_2_3
- Локшина, О. І. (2018) Джерельна база досліджень із порівняльної педагогіки в умовах трансформаційних процесів в освіті. Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017). Матеріали Всеукраїнського наук.-практ. семінару ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, (сс. 20-21) м. Київ, Україна. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714113>
- Локшина, О. І. (2018) До питання про використання зарубіжного досвіду: генеза методологічних підходів. Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів. Матеріали тез доп. VII міжнар. наук.-методол. семінару «Термінова поліграфія», (сс. 8-9) м. Київ – м. Хмельницький, Україна. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713996>
- Локшина, О. І. (2019) Освітня політика Європейського Союзу в контексті глобалізації: орієнтири для України. Міжнародна наукова конференція “Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору інституційного рівня: світовий та вітчизняний вимір” (сс. 125-126) Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна. URL <http://lib.iitta.gov.ua/718244/>

- Локшина, О. І. (2019) Європеїзація як феномен сучасної Європи та контекст розвитку освіти. Освіта для ХХІ століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 жовтня 2019 року, м. Суми) (сс. 157-159). Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718045>
- Методологічні засади педагогічного дослідження : монографія (2013) Авт. кол. : Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило та ін. ; за заг. ред. В. С. Курила, Є. М. Хрикова. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».
- Національний освітній глосарій: вища освіта (2014). За ред. В. Г. Кременя. 2-е вид., перероб. і доп. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». <https://glossarissimo.wordpress.com/2017/06/17/uk-pdf>
- Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів (2015) : хрестоматія / авторський колектив. За ред.. О.І. Локшиної. К.: Педагогічна думка. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714839>
- Сбруєва, А. А. (2013). Порівняльна педагогіка : навч. пос. Вид. 3. Суми : Університетська книга.
- Соколова І. (2014) Наукові підходи до проведення компаративних досліджень в освіті. *Освітологія*, 3, 23–29.
- Хриков Є.М. (2015) Аналіз стану дослідженості наукової проблеми у галузі порівняльної педагогіки. Український педагогічний журнал, 4, 57-64. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2015_4_9
- Хриков Є.М. (2017) Методологія педагогічного дослідження: монографія. Х.: ФОП Панов А. М.
- Цюра, С. (2013) Особливості методології порівняльних досліджень. *Порівняльно-педагогічні студії*, 2–3, 7–13. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2013_2-3_3
- Чепіль, М. М. (2014) Порівняльна педагогіка : навч. посіб. К. : Академвидав.
- Щука, Г. П. (2012) Методологічні основи порівняльно-педагогічних досліджень. *Науковий вісник Донбасу*, 2. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvd_2012_2_10.pdf
- Altbach, P. G. (1991). Trends in Comparative Education. *Comparative Education Review*, 3 (35), 491 - 507.
- Bartram, B. (2020) Exploring International and Comparative Education. In C.A. Simon & S. Ward A Student's Guide to Education Studies, London: Routledge, pp. 87-97. DOI:10.4324/9780429297212-11
- Boichenko, M. Sbruieva, A. (2019). Methodological model of comparative research in gifted education in the USA, Canada and the UK. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 4 (88), 151–163. DOI 10.24139/2312-5993/2019.04/151-163.
- Bartram, B. (2020) Exploring International and Comparative Education. In C.A. Simon & S. Ward A Student's Guide to Education Studies, London: Routledge, pp. 87-97. DOI:10.4324/9780429297212-11

- Bray M. (2003) Comparative Education in the Era of Globalisation: evolution, missions and roles. *Policy Futures in Education*, Vol. 1, 2, 209 – 224. <https://doi.org/10.2304/pfie.2003.1.2.2>
- Broadfoot, P. (2000) Comparative Education for the 21st Century: Retrospect and prospect. *Comparative Education*, Vol. 36, No. 3, Special Number (23): Comparative Education for the Twenty-First Century (Aug., 2000), 357-371 DOI:10.
- Cowen, R. (2020) Changing comparative education: interpreting foreigners, routinising research, and writing history, *Comparative Education*, 56 (1), 127-141, DOI: 10.1080/03050068.2020.1714332
- Discourse formation in comparative education. (2011) (Komparatistische Bibliothek. Comparative Studies Series. Bibliotheque D'etudes Comparatives) Ed. by J. Schriewer. Peter Lang. GmbH; 4th Revised edition. DOI: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-01100-5>
- Manzon, M., Bray, M. (2007). Comparing the Comparers: Patterns, Themes and Interpretations. Common Interests, Uncommon Goals Histories of the World Council of Comparative Education Societies and its Members. (ed. by V. Masemann, M. Bray, M. Manzon). Comparative Education Research Centre (CERC) and Springer, P. 338 – 363. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/978-1-4020-6925-3_31
- Mattheou, D. (2009). The scientific paradigm in comparative education. *International Handbook of Comparative Education*. Ed. by R. Cowen and A. M. Kazamias. – Springer, P. 59-72. DOI:10.1007/978-1-4020-6403-6_5
- Phillips, D. (2006). Comparative Education: method. *Research in Comparative and International Education*, 1 (4), 204-319. URL: journals.sagepub.com/rcie.2006.1.4.304
- Research Methods and Methodologies in Education. (2017) By Robert Coe, Michael Waring, Larry V Hedges, and James Arthur. Second Edition. Sage. URL: <https://study.sagepub.com/coe2e>

Додаткова література

1. Васянович, Г. П. (2005) Педагогічна етика : навчально-методичний посібник Львів.
2. Вознюк О. В. Левківський М. В., Саух П. Ю. (2004) Синергетика освіти. За ред. проф. П. Ю. Сауха. К.
3. Денєжніков, С.С. (2015). Розвиток інноваційної освіти в соціальному просторі: нелінійні контексти. В: *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої (с. 85 – 102). Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка.*
4. Жигір, В. І. (2016). Методологічні підходи як основа науково-педагогічних досліджень у професійній освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, Вип. 48 (101), 107-115. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2016_48_16

5. Козлова О. Г. (2015) Організаційні засади інноваційних процесів у системі вищої освіти. *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої* (сс. 175 – 191). Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка.
6. Красуля, А.В. (2015). Перспективи використання досвіду фандрейзингової діяльності державних університетів США у вищій освіті України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1(45), 17–26. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_1_5.
7. Локшина, О. І. (2018) Джерельна база досліджень із порівняльної педагогіки в умовах трансформаційних процесів в освіті. *Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017). Матеріали Всеукраїнського наук.-практ. семінару ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*, (сс. 20-21) м. Київ, Україна. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714113>
8. Локшина, О. І. (2018) До питання про використання зарубіжного досвіду: генеза методологічних підходів. *Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів. Матеріали тез доп. VII міжнар. наук.-методол. семінару «Термінова поліграфія»*, (сс. 8-9) м. Київ – м. Хмельницький, Україна. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713996>
9. Локшина, О. І. (2018) Політика ЄС з розвитку науки та інновацій: орієнтири для України In: Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження. Матеріали II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (15.06.2018 р., м. Київ) «Трек-ЛТД», м. Київ – м. Дрогобич, Україна, стор. 90-93. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714275>
10. Локшина, О. І. (2019) Освітня політика Європейського Союзу в контексті глобалізації: орієнтири для України. *Міжнародна наукова конференція “Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору інституційного рівня: світовий та вітчизняний вимір”* (сс. 125-126) Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна. URL <http://lib.iitta.gov.ua/718244/>
11. Локшина, О. І. (2019) Європеїзація як феномен сучасної Європи та контекст розвитку освіти. *Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 жовтня 2019 року, м. Суми)* (сс. 157-159). Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, м. Суми, Україна. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718045>
12. Локшина, О. І. (2019) До питання про європейську політику підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації: бачення зальцбурзьких принципів. *III Міжнародна наукова конференція Української асоціації дослідників освіти «Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження» (21 червня 2019 року) ТзОВ Трек-ЛТД*, (сс. 112-115). м. Київ, м. Дрогобич, URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717372>
13. Локшина, О. І. (2018). Стратегічні орієнтири розвитку освіти: світовий вимір *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік* (сс. 74-75). Педагогічна думка, м. Київ, Україна. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713934>
14. Сбруєв, М. Г. (2015) Сучасна кластерна політика в інноваційному розвитку суспільства: досвід США. В кн.: *Теорії та технології інноваційного розвитку*

- вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, С. 363 – 387.
15. Сбруєв, М. Г. (2014) Новітні тренди і технології формування професійних компетентностей випускників магістратури в умовах цифрового світу: досвід США. *Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача вищої школи. За заг. ред. проф. А.А. Сбруєвої та проф. О.Г. Козлової* (сс. 313-334). Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка.
 16. Сбруєв, М.Г. (2015) Сучасний університет в системі розвитку регіональних інноваційних кластерів: американський досвід. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (53), 380-391. Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
 17. Сбруєва, А. (2009). Університет світового класу: характеристики, механізми визначення статусу, умови створення. *Порівняльно-педагогічні студії*, 1, 45-56. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.1.2009.17826>
 18. Сбруєва, А.А. (2015) Єроінтеграційні процеси у сфері вищої освіти: механізми управління та виміри змін. *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія. За ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка*, С.31 – 52.
 19. Сбруєва, А.А. (2015). D(digital)-інновації у вищій освіті: періодизація, класифікації та чинники ефективності. *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої* (сс. 52 – 72). Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка.
 20. Сбруєва, А.А. (2015) Трансформація місії університету в умовах суспільства знань В кн.: *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої* (сс.72 – 84). Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка.
 21. Сбруєва, А.А. (2015) Розвиток вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи: європейський та американський контексти В кн.: *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої*. (сс. 10 – 31). Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка,.
 22. Сбруєва, А.А. (2015) Стратегії інтеграції освітньої та наукової діяльності університету *Порівняльно-педагогічні студії*, 3(25), 25-39. Режим доступу: <http://http://journals.urau.ua/index.php/2306-5532>
 23. Сбруєва, А.А. (2015) До проблеми D(digital)-інновацій у вищій освіті: етапи розвитку та чинники ефективності *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 8 (52), 450-464. Режим доступу : <http://www.pedscience.inf.ua/>.
 24. Сбруєва, А.А. (2014). Дослідно-орієнтоване навчання в університетах розвинених країн В кн. : *Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача вищої школи : Монографія За заг. ред. проф. А.А. Сбруєвої та проф. О.Г. Козлової*. (сс. 334-362). Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка,.
 25. Сбруєва, А.А. (2013). Компетентності менеджера інноваційної діяльності у соціально-педагогічній сфері змін. В кн.: *Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової* (сс.261-281). Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка.

26. Сбруєва А.А. (2015) Розвиток європейської вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи. *Український педагогічний журнал*, 4, 13–20. Режим доступу: <http://uej.undip.org.ua/index.php/euj>
27. Сбруєва, А. А. (2015) Тенденції трансформації місії університету: порівняльно-педагогічний аналіз. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (50), 448-461. Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
28. Улановська. А. С. (2014). Модернізація вищої освіти: характеристика понятійного апарату дослідження. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (35). 260-271; Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
29. Чистякова, І. А. (2015) Особливості формування готовності викладача вищої школи до роботи в умовах інтернаціоналізації освітнього простору. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (50), С. 461–476. Режим доступу: <http://library.sspu.sumy.ua/>; <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>.
30. Bartram, B. (2020) Exploring International and Comparative Education. In C.A. Simon & S. Ward *A Student's Guide to Education Studies*, London: Routledge, pp. 87-97. DOI:10.4324/9780429297212-11
31. Broadfoot, P. (2000) Comparative Education for the 21st Century: Retrospect and prospect. *Comparative Education*, Vol. 36, No. 3, Special Number (23): *Comparative Education for the Twenty-First Century* (Aug., 2000), 357-371 DOI:10.1080/03050060050129036
32. Chabbott, C., & Elliot, E. (2003). Understanding others, educating ourselves: Getting more from international comparative studies in education. *Washington, DC: National Academies Press*.
33. Cowen, R. (1990) The National and International Impact of Comparative Education Infrastructures. *Comparative Education: Contemporary Issues and Trends* (ed. by W.D. Halls). *Paris: UNESCO and London: Jessica Kingsley*, P. 321-352.
34. Cowen, R. (2020) Changing comparative education: interpreting foreigners, routinising research, and writing history, *Comparative Education*, 56 (1), 127-141, DOI: 10.1080/03050068.2020.1714332
35. EUA (European University Association). (2009). Collaborative Doctoral Education. University-Industry Partnerships for Enhancing Knowledge Exchange Doc-Careers Project. By Lidia Borrell-Damian. EUA, Brussels.
36. Kazamias, A.M. (2009) Forgotten men, forgotten themes: *The historical-philosophical-cultural and liberal humanist motif in comparative education*. *International Handbook of Comparative Education*. Ed. by R. Cowen and A. M. Kazarnias. Springer, P.37-58.
37. Khakpour, A. (2012) Methodology of comparative studies in education *Contemporary Educational Researches Journal* 1, P. 20-26.
38. Kim, T., Brooks, R. (2013). “Internationalisation, Mobile Academics, and Knowledge Creation in Universities: A Comparative Analysis.” SRHE Research Award (2011/12) Final Report.
39. Klees, S. J. (2008) Reflections on Theory, Method, and Practice in Comparative and International Education *Comparative Education Review*, 52 (3), 301-328. <https://doi.org/10.1086/589978>
40. Larsen, M A., Beech, J. (2014) Spatial Theorizing in Comparative and International Education Research. *Comparative Education Review*, 58(2), 191-214. <http://www.jstor.org/stable/10.1086/675499>

41. Lauterbach, U., Mitter W. (1998) Theory and methodology of international comparisons. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. URL: www.cedefop.europa.eu > RR1_Lauterbach
42. Manjari, A. 5 Important Methods Used For Studying Comparative Education <https://www.shareyouressays.com/knowledge/what-are-the-different-methods-used-for-study-of-comparative-education-answered/115571>
43. Manzon M. (2020) Towards a comparative history of comparative education: a personal journey, *Comparative Education*, 56 (1), 96-110, DOI: 10.1080/03050068.2019.1701251
44. Noah, H. J. (1998) Doing comparative education: Three decades of collaboration. Hong Kong University, *Comparative Education Research Centre*.
45. Origins and Traditions in Comparative Education. (2019) Edited by Maria Manzon. *Routledge*.
46. Powell J. J. W. (2020) Comparative education in an age of competition and collaboration, *Comparative Education*, 56 (1), 57-78, DOI: 10.1080/03050068.2019.1701248
47. Sbruieva, A. (2014) Transformation of the Academic Culture of European University in the Context of the Risk Society. *Studia Pedagogiczne. Problemy społeczne, edukacyjne i artystyczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce*, . T. 24. 217-230.
48. Sbruieva, A. (2015) Integration of Educational and Research Constituents of the Process of Specialists' Professional Training in the Universities of Developed Countries. *Comparative Professional Pedagogy*, 3, 7-13. DOI: 10.1515/rpp-2015-0048.
49. Sbruieva, A. (2020). Social dimension of the European Higher Education Area: Tendencies of development of normative, theoretical and organizational bases. In: *Topical Issues of History of Education and Comparative Education*. Lviv-Toruń: Liha-Pres, pp. 129-150. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-188-9/129-150>
50. Takayama, K. (2020) An invitation to 'negative' comparative education, *Comparative Education*, 56(1), 79-95, DOI: 10.1080/03050068.2019.1701250
51. The Handbook of Global Education Policy (2016) Ed. by K. Mundy, A. Green, B. Lingard, A. Verger. Wiley-Blackwell, Oxford. https://www.researchgate.net/publication/302963705_Handbook_of_Global_Education_Policy_Wiley-Blackwell_Oxford

Корисні інформаційні ресурси:

- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.
– Режим доступу : <http://www.dnpb.gov.ua>
- Державна науково-технічна бібліотека України. – Режим доступу :
<http://gntb.gov.ua>
- Єдине освітнє інформаційне вікно України. – Режим доступу :
<http://www.osvita.com>
- Інститут педагогіки НАПН України. Відділ порівняльної педагогіки.
<http://undip.org.ua/structure/research%20units/>

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Відділ зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих. iprood.com.ua/viddil-zarubijnih-sistem-pedagogichno-osviti-i-osviti-doroslih/

Інформаційний сайт Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Лабораторія зарубіжних систем професійної освіти і навчання. <https://ivet.edu.ua/labs/isvet>

Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном. – Режим доступу : <http://vnz.org.ua/>

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. – Режим доступу : <http://www.lsl.lviv.ua>

Мережа освітньої інформації ЄС EURYDICE: – Режим доступу : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.

Міжнародне бюро освіти ЮНЕСКО. – Режим доступу : <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.

Істерство освіти і науки України. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>

Національна парламентська бібліотека України. – Режим доступу : <http://www.nplu.org>

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. – Режим доступу : <http://nplu.org/>

Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича. – Режим доступу : <http://www.library.univ.kiev.ua/>

Одеська національна наукова бібліотека України. – Режим доступу : <http://www.odnb.odessa.ua>

Освіта України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita-ukrainy.com.ua>

Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua>

Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.intellect-invest.org.ua>

Світова рада товариств порівняльної педагогіки World Council of Comparative Education Societies. <https://wcces-online.org/>

Союз європейських студентських спілок (ESU - Europeans Students' Union). – Режим доступу : <http://www.esib.org>.

Українська асоціація дослідників освіти (УАДО). <https://www.uera.org.ua/uk/>

Український інститут науково-технічної і економічної інформації. – Режим доступу : <http://www.uintei.kiev.ua>

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>

Association of International Educators (NAFSA). URL: <https://www.nafsa.org/>

Association of Teacher Educators. ATE Special Interest Groups (SIG). URL: <https://ate1.org/sigs>

British Educational Research Association (BERA). URL: <https://www.bera.ac.uk/>

Centre for Comparative and International Research in Education (CIRE). URL: <http://www.bristol.ac.uk/education/research/centres-networks/cire/>

Centre for Higher Education Transformations (CHET). URL: <http://www.bristol.ac.uk/education/research/centres-networks/chet/>

Comparative and International Education Society (CIES). URL: <https://www.cies.us/>

European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE): URL: <http://www.eurashe.org>.

European Association for the Education of Adults (EAEA). URL: <https://eaea.org/>

European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop). URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/>

EU Coalition for Electronics Education. URL: <http://www.eu-edu.org/>

European Commission. Education and Training. URL: https://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc62_en

European Educational Research Association (EERA). URL: <https://eera-ecer.de/>

European Centre for Higher Education UNESCO-CEPES). URL: <http://www.cepes.ro>.

European Training Foundation (ETF). URL: <https://www.etf.europa.eu/en>

European University Association. URL: <http://www.eua.be>.

European University Institute (EUI). URL: <https://www.eui.eu/en/home>

EURYDICE. URL: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/home_en.

International Bureau of Education (IIE). URL: <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.

Higher Education Special Interest Group/ URL: <https://www.higheredsig.org/higher-education-institutes>

National Commission of Ukraine for UNESCO. URL: <http://unesco.org.ua>

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Education. URL: <https://www.oecd.org/education/>

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). URL: <https://en.unesco.org>

**Програма
навчального курсу**

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
А. А. Сбруєва

Curriculum of the training course

Field 01 Education/Pedagogy
Specialty 011 Educational, pedagogical sciences
Alina Sbruieva

Відповідальний за випуск **В. І. Шейко**
Комп'ютерний набір та верстка **А. А. Сбруєва**

Формат 60x84/16. Гарн. Times New Roman. Друк ризогр.
Умовн. друк. арк. 1,3. Обл.-вид. арк. 1,1.
Тираж 100.

Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка

Адреса редакції та видавця:
вул. Роменська, 87, м. Суми, 40002
СумДПУ імені А. С. Макаренка

